

MANUÁL PRO VYPLNĚNÍ VÝKAZU PRODUKCE DRUHOTNÝCH MATERIÁLŮ (DM) A STAVEBNÍCH A DEMOLIČNÍCH ODPADŮ (SDO)

Úvodní informace k „Manuálu pro vyplnění výkazu SDO“

Účelem Manuálu pro vyplnění výkazu produkce druhotných materiálů a stavebních a demoličních odpadů (dále jen „Manuál“) je zavedení jednotného a komplexního systému sledování vzniku a nakládání s druhotným materiálem (DM) a odpadem, resp. odpadem mající charakter stavebního a demoličního odpadu (SDO).

Pro účely tohoto „Manuálu“ se za druhotný materiál a odpad, resp. stavební a demoliční odpad rozumí:

1. Druhotný materiál

- a. charakteru „vyzískaného materiálu – výzisku“ dle Směrnice SŽDC č. 42 - Hospodaření s vyzískaným materiálem. Jedná se zejména o materiál železničního svršku a ostatní určený materiál, převzatý na stav zásob při využití příloh 4A a 4B uvedené Směrnice. Příkladem mohou být kolejnice a drobné kolejivo, betonové a dřevěné pražce, betonové prefabrikáty, celopryžové přejezdové konstrukce, nebo izolátory a vodiče.
- b. jiného charakteru než „vyzískaného materiálu – výzisku“ dle Směrnice SŽDC č. 42 - Hospodaření s vyzískaným materiálem (SM 42), tj. materiálu nepřevzatého na stav zásob. Příkladem mohou být štěrky, štěrkopísek, štěrkodrt a zeminy různého složení.

2. Odpad, resp. stavební a demoliční odpad naplňující charakter odpadu dle legislativy ČR, vzniklý v důsledku provádění stavebních a demoličních činností.

Systém nakládání s vyzískaným materiálem dle SM 42 odpovídá zásadě DNSH (Do no significant harm), neboli „významně nepoškozovat“ z hlediska praktické aplikace oběhového hospodářství a předcházení vzniku odpadů a recyklace v podmínkách Správy železnic, státní organizace.

Tento výkaz musí obsahovat veškerý materiál demontovaný (získaný, vyzískaný) v rámci stavby (s výjimkou výzisku sdělovací a zabezpečovací techniky, viz též dále), členěný podle toho, zda se stal odpadem, s nímž bylo jako s odpadem nakládáno (především s důrazem na splnění podmínky maximálního rozsahu následné recyklace) nebo zda s ním bylo nakládáno jako s druhotným materiálem k dalšímu použití, včetně výzisku a materiálu, u něhož dochází k použití přímo na stavbě v režimu předcházení vzniku odpadů.

V rámci povinnosti recyklovat 70 % stavebních a demoličních odpadů, kdy se tato povinnost vztahuje zejména na vybrané odpady skupiny „17“ včetně opětovně použitého materiálu včetně výzisku, byl výkaz rozdělen na dvě samostatné části, a to:

1. **Výkaz produkce druhotných materiálů a stavebních a demoličních odpadů skupiny „17“** – ve kterém se evidují stavební a demoliční odpady, opětovně použitý materiál včetně výzisku,
2. **Výkaz produkce dalších odpadů souvisejících se stavbou skupiny „20“** – ve kterém se evidují další druhy odpadů vznikající v rámci stavby zejména pak odpady skupiny „20“ (např. objemný odpad z rekonstrukce budov, odpad z černých skládek likvidovaných během realizace staveb), vyjma odpadů, které přímo nesouvisí s realizací stavby, ale vznikají z doprovodných činností zhotovitele stavby (např. odpady vznikající z administrativní činnosti zhotovitele, kterými jsou např. směsný komunální odpad a z něj vytríděné složky).

Dále následuje podrobný popis pro vyplnění jednotlivých částí výkazu. Veškeré údaje o množství se týkají hmotnostního množství a uvádí se pouze v tunách.

Výkaz produkce druhotných materiálů a stavebních a demoličních odpadů skupiny „17“ (List: Výkaz 1 – OPM a SDO skup. 17)

V „hlavičce výkazu“ se vyplňují pouze **řádek 4 – Akce („C4“)**, kde se uvede přesný název předmětné stavby a **řádek 5 – ISPROFOND („C5“)**. Řádky, jako je **řádek 7 – „Celkový objem všech druhotných materiálů a odpadů ze stavby“ („E7“)**, **řádek 8 – „Celkový objem stavebních a demoličních odpadů a výzisku“ („E8“)**, **řádek 9 – „z toho stavebního vhodného k recyklaci / k výzisku“ (E9)**, **řádek 10 – „z toho recyklováno / předáno k recyklaci / jako výzisk“ (E10)** a **řádek 11 – „tj. v %“ (E11)**, se vyplňují automaticky na základě uvedených údajů v dalších sloupcích a řádcích.

Sloupec B „kód odpadu / druhotného materiálu“ – v rámci „Výkazu č. 1 – Produkce druhotných materiálů a stavebních a demoličních odpadů skupiny 17“ je tento sloupec již předvyplněn a jeho obsah nelze měnit.

Sloupec C „název“ – v rámci „Výkazu č. 1 – Produkce druhotných materiálů a stavebních a demoličních odpadů skupiny 17“ je tento sloupec již předvyplněn a jeho obsah nelze měnit.

Sloupec D „druhotný materiál / odpad vhodný k recyklaci“ – tento sloupec je předvyplněn a jeho obsah nelze měnit. Rozdělení „ano“, „ne“ a „podmíněně *)“ je vytvořeno dle platné legislativy ČR (Přehled SDO vhodných k recyklaci, podmíněně vyloučených a vyloučených z recyklace) a současně Protokolu EU o nakládání se stavebními a demoličními odpady ze září 2016 (kap. 4.3 Recyklace, jejíž součástí je výčet typických materiálů ze stavení k recyklaci)

Sloupec E „množství vzniklého materiálu / odpadu“ – do tohoto sloupce doplňujte celkové množství vzniklého odpadu nebo ostatního materiálu v tunách.

Sloupec F „z toho opětovně využito / předáno k recyklaci“ – do tohoto sloupce doplňujte celkové množství odpadu nebo opětovně využitelného materiálu, který byl předán k recyklaci (řádek 16-53) nebo došlo k jeho opětovnému využití buď v rámci stavby nebo jako výzisk odevzdaný zadavateli k použití na jiné akci (řádek 54-58).

Sloupec G „podíl recyklace daného odpadu / materiálu“ – tento sloupec se vyplňuje automaticky na základě Vámi zadaných údajů ve sloupcích E a F.

Sloupec H „splněna podmínka recyklace (viz *)“ – tento sloupec se vyplňuje pouze v případech kdy ve sloupci D je uvedeno „**podmíněně***“; do tohoto sloupce

vyplňujete buď „ano“ nebo „ne“, kdy „ano“ se uvede pouze v případě, byla-li splněna podmínka následné úpravy a roztrídění odpadu; to znamená, že jejich přijetí do zařízení je možné pouze v případě, pokud součástí jejich úpravy v zařízení je i oddělení a odstranění nebezpečných látek (složek) z těchto odpadů, které budou následně předány oprávněné osobě podle zákona o odpadech k využití nebo odstranění. V opačném případě, tedy v případech nedošlo k výše uvedeným procesům, bude uvedeno „ne“.

Sloupce I, J, K následně upřesňují způsob naložení s druhotným materiálem a odpady: součet množství uvedených v těchto sloupcích musí odpovídat množství uvedenému ve sloupci E, v tomto případě se ve sloupci L objeví hlášení „OK“. V případě, že tomu tak není, potom se ve sloupci L se objeví hlášení „CHYBA“.

Sloupec I „využito / recyklováno v rámci stavby“ – do tohoto sloupce se vyplňuje to množství odpadů, respektive znovu využitelného materiálu (v tunách), které bylo opětovně využito / recyklováno v rámci předmětné stavby.

Sloupec J „využito / recyklováno mimo stavbu“ – do tohoto sloupce vyplňujete to množství odpadů, respektive znovu využitelného materiálu (v tunách), které bylo recyklováno mimo předmětnou stavbu, tedy například na recyklační základně externího subjektu (není zhotovitelem ani podzhotovitelem stavby), nebo použito k zasypávání (tj. rekultivacím nebo terénním úpravám) nesouvisejícím s vlastní stavbou (řádek 16-53) a množství materiálu, který nebyl využit v rámci předmětné stavby, ale byl předán zadavateli jako výzisk (řádek 54-59).

Součet sloupců I „využito / recyklováno v rámci stavby“ a J „využito / recyklováno mimo stavbu“ by se měl rovnat hodnotě uvedené ve sloupci F „z toho opětovně využito / předáno k recyklaci“.

Sloupec K „uloženo na skládku“ – do tohoto sloupce vyplňujete to množství odpadů (v tunách), které **bylo předáno k uložení na skládku bez jakýchkoliv dalších úprav**. Do tohoto množství nepatří odpad využitý jako technologický materiál na technické zabezpečení skládky, nebo k jejímu uzavírání a rekultivaci – takový odpad je považován za recyklovaný a má být takto vykazován.

Sloupec L „kontrolní součet“ – tento sloupec je „kontrolní“ a vyplňuje se automaticky na základě zadaných číselných údajů ve sloupcích E, I, J a K. V případě, že jsou uvedené sloupce vyplněny správně, ve sloupci L objeví hlášení „OK“. V případě, že tomu tak není, potom se ve sloupci L objeví hlášení „CHYBA“.

Sloupec M „poznámka k recyklaci / likvidaci odpadu“ – tato poznámka se vyplňuje v případě recyklace nebo likvidace mimo stavbu. Uvádí se zde název firmy, které byl odpad předán, její IČO, IČP/IČZ, IČZÚJ, a adresa firmy. V případě, že byl odpad předán více firmám, vypište do tohoto sloupce všechny firmy, kterým byl odpad předán, včetně všech výše požadovaných údajů, a současně uveďte jednotlivá množství odpadu v tunách, které bylo každé jednotlivé firmě předáno.

Řádky „OPM“ 54–59 – slouží k vyplnění informací o nakládání s opětovně použitým materiálem (zkratka „OPM“), kterým je buď vyzískaný materiál ve smyslu Směrnice SŽDC č. 42 Hospodaření s vyzískaným materiálem v platném znění, vznikajícím na předmětné stavbě nebo opětovně použitý materiál využitý v rámci předmětné stavby (především šterk pro kolejové lože). Zde vykazovaná produkce nesmí být duplicitní s údaji uváděnými v jednotlivých řádcích popisujících nakládání s odpady (pokud je

uvedená část dané složky vykázaná jako druhotný materiál a výzisk, neuvádí se následně již jako odpad). U OPM stačí uvést celkové množství v tunách a rozepsat jaké množství bylo využito v rámci stavby a jaké množství mimo stavbu. V řádku 58 se uvede souhrnně hmotnostní množství ostatního výzisku stavby neuvedeného v rámci ostatních kategorií OPM (vyzískané vodiče, izolátory apod.).

Výkaz produkce dalších odpadů souvisejících se stavbou skupiny 20 (List: Výkaz 2 – Související odpady)

Tento výkaz se vyplňuje obdobným způsobem jako výkaz popsáný výše. Uvádějí se zde odpady, které nejsou součástí odpadů ze skupiny „17“, ale přesto se na stavbě vyskytují. Evidují se tedy další druhy odpadů vznikající v rámci stavby zejména pak odpady skupiny „20“ (např. objemný odpad z rekonstrukce budov, odpad z černých skládek likvidovaných během realizace staveb), vyjma odpadů, které přímo nesouvisí s realizací stavby, ale vznikají z doprovodných činností zhotovitele stavby (zejm. směsný komunální odpad a z něj vytríděné složky).

V tabulce jsou částečně předvyplněny některé základní a nejčastěji se vyskytující odpady skupiny 20. V případě výskytu jiných druhů odpadů je možné do tabulky doplnit zadáním příslušného kódu odpadu.

V „hlavičce výkazu“ se **řádek 4 – Akce („C4“)** a **řádek 5 – ISPROFOND („C5“)** automaticky propisují z předchozí „hlavičky Výkazu 1“. Řádky, jako je **řádek 7 – „Celkový objem odpadu“ („E7“)**, **řádek 8 – „z toho recyklováno / předáno k recyklaci“ („E8“)** a **řádek 9 – „tj. v %“ (E9)**, se vyplňují automaticky na základě Vámi uvedených údajů v dalších sloupcích a řádcích.

Sloupec B „kód odpadu“ – v rámci „Výkazu č. 2 – Produkce dalších odpadů souvisejících se stavbou skupiny 20“ se v tomto sloupci vyplňuje „kód odpadu“ tak jak je dle jeho zařazení, a tak jak je uvedeno v katalogu odpadů.

Sloupec C „název“ – v rámci „Výkazu č. 2 – Produkce dalších odpadů souvisejících se stavbou skupiny 20“ se v tomto sloupci vyplňuje „název“ odpadu a tento sloupec je předvyplněn a jeho obsah nelze měnit.

Sloupec D „množství odpadu“ – do tohoto sloupce doplňujete celkové množství vzniklého odpadu v tunách.

Sloupec E „z toho předáno k recyklaci“ – do tohoto sloupce doplňujete celkové množství odpadu, který byl předán k recyklaci.

Sloupec F „podíl recyklace daného odpadu“ – tento sloupec se vyplňuje automaticky na základě Vámi zadaných údajů ve sloupcích D a E.

Sloupce G, H, I následně upřesňují způsob naložení s odpady; součet množství uvedených v těchto sloupcích musí odpovídat množství uvedenému ve sloupci E, v tomto případě se ve sloupci J objeví hlášení „OK“. V případě, že tomu tak není, potom se ve sloupci J se objeví hlášení „CHYBA“.

Sloupec G „recyklováno v rámci stavby“ – do tohoto sloupce se vyplňuje to množství odpadů (v tunách), které bylo recyklováno v rámci předmětné stavby.

Sloupec H „recyklováno mimo stavbu“ – do tohoto sloupce vyplňujete to množství odpadů (v tunách), které bylo recyklováno mimo předmětnou stavbu, tedy například na recyklační základně externího subjektu (není zhotovitelem ani podzhotovitelem stavby) nesouvisejícím s vlastní stavbou.

Součet sloupců G „recyklováno v rámci stavby“ a H „recyklováno mimo stavbu“ by se měl rovnat hodnotě uvedené ve sloupci E „z toho předáno k recyklaci“.

Sloupec I „uloženo na skládku“ – do tohoto sloupce vyplňujete množství odpadů (v tunách), které bylo předáno k uložení na skládku bez jakýchkoli dalších úprav. Do tohoto množství nepatří odpad využitý jako technologický materiál na technické zabezpečení skládky, nebo k jejímu uzavírání a rekultivaci – takový odpad je považován za recyklovaný a má být takto vykazován.

Sloupec J „kontrolní součet“ – tento sloupec je „kontrolní“ a vyplňuje se automaticky na základě Vámi zadaných číselných údajů ve sloupcích E, G, H a I. V případě, že jsou uvedené sloupce vyplněny správně, ve sloupci J objeví hlášení „OK“. V případě, že tomu tak není, potom se ve sloupci J objeví hlášení „CHYBA“.

Sloupec K „poznámka k recyklaci / likvidaci odpadu“ – tato poznámka se vyplňuje v případě recyklace nebo likvidace mimo stavbu. Uvádí se zde název firmy, které byl odpad předán, její IČO, IČP/IČZ, IČZÚJ, a adresa firmy. V případě, že byl odpad předán více firmám, vypište do tohoto sloupce všechny firmy, kterým byl odpad předán, včetně všech výše požadovaných údajů, a současně uveďte jednotlivá množství odpadu v tunách, které bylo každé jednotlivé firmě předáno.

Výkaz produkce stavebních a demoličních odpadů skupiny „17“ (List: Výkaz 3 – SDO skup. 17)

Tento výkaz se vyplňuje automaticky dle údajů zadaných v rámci Listu 1: Výkaz 1 – OPM a SDO skup. 17 „Výkaz produkce druhotných materiálů a stavebních a demoličních odpadů skupiny 17“, kdy tento výkaz slouží k samostatnému vykazování přehledu SDO vůči třetím stranám (např. stavební úřady apod.) bez evidenci opětovně využitého materiálu a výzisku.

4. Základní pojmy pro účely tohoto „Manuálu“

Opětovně použitý materiál (dále jen „OPM“) – veškerý opětovně použitý materiál, který je vykazován jiným způsobem než jako odpad, respektive recyklovaný odpad; jedná se především o materiál označovaný jako vyzískaný materiál ve smyslu Směrnice SŽDC č. 42 Hospodaření s vyzískaným materiálem v platném znění a dále opětovně použitý materiál využitý přímo v rámci předmětné stavby (především štěrk a zemina).

Mezi OPM se řadí zejména (řádky 54–59 Výkazu 1):

- Štěrk ze železničního svršku – tedy štěrk, který je opětovně použit v rámci předmětné stavby;
- Kolejnice a drobné kolejivo (výzisk) – jedná se o koleje a drobné kolejivo, které bylo předáno na stav zadavateli jako „výzisk“; zahrnuje jak výzisk znovu použitý v rámci předmětné stavby, tak výzisk, který zadavatel použije jiným způsobem;
- Betonové pražce (výzisk) – jedná se o pražce, které byly předány na stav zadavateli jako výzisk; zahrnuje jak výzisk znovu použitý v rámci předmětné stavby, tak výzisk, který zadavatel použije jiným způsobem;

- Dřevěné pražce (výzisk) – jedná se o pražce, které byly předány na stav zadavateli jako výzisk; zahrnuje jak výzisk znovu použitý v rámci předmětné stavby, tak výzisk, který zadavatel použije jiným způsobem;
- Dřevo – jedná se o dřevo a dřevní hmotu, která byla předána na stav zadavateli jako výzisk; dřevo a dřevní hmota vedená jako výzisk se nezapočítává do recyklace vzhledem k tomu, že je povětšinou následně využívána k energetickým účelům (palivové dřevo);
- Ostatní výzisk – ostatní materiál který byl předán zhotoviteli jako výzisk výše neuvedený (vyzískané vodiče, izolátory apod.), pro potřeby výkazu vyjma zařízení zabezpečovací a sdělovací techniky.

Pro jednoznačnost uvádíme, že mezi výzisk patří i další materiál, který však není určen k opětovnému použití, jedná se především o kovy a dřevní hmotu. Ty jsou vykazovány jako odpad.

Recyklace – proces nakládání s materiálem / odpadem, kdy dojde k jeho dalšímu využití. Jedná se o opětovné cyklické využití odpadu. Do recyklace stavebních a demoličních odpadů se započítává předání odpadu k recyklaci na recyklační základny, do recyklačních středisek, na mezideponie a třídící linky k dalšímu využití, využití k technickému zajištění skládky nebo její rekultivaci, použití k rekultivaci terénu, materiálové využití v rámci předmětné stavby – zpět do železničního svršku a konstrukčních vrstev a dále např. k obsypům, do obkladových vrstev a násypů, jako kamenivo do betonu nižších pevnostních tříd, k výstavbě staveništních komunikací, k lokálním úpravám nerovností tělesa náspu, rozšíření drážní stezky a dalším terénním úpravám.

Výzisk – vyzískaný materiál vyjmutý ze stavby železniční dopravní cesty při provádění investičních akcí a opravných a udržovacích pracích. Kdy se jedná o využitelný vyzískaný materiál, který převezme SŽ na stav zásob za účelem dalšího využití v rámci jiných akcí nebo se jedná o materiál, jehož druhotné použití není možné, ale tento materiál má zbytkovou hodnotu (např. kovy, dřevní hmota apod.). Mezi nejčastěji se vyskytující vyzískané materiály patří kolejnice a drobné kolejivo, betonové pražce a dřevěné pražce, betonové prefabrikáty, nebo izolátory a vodiče. Výzisk se nezapočítává do odpadu. Řídí se směrnici SŽDC č. 42 Hospodaření s vyzískaným materiálem v platném znění. Za výzisk dle této definice se nepovažuje šterk z kolejového lože využitý v rámci předmětné stavby, viz definice OPM. Ve Výkazu druhotného materiálu a odpadů se neuvádí výzisk z odvětví sdělovací a zabezpečovací techniky.

Materiál / odpad vhodný k recyklaci – pro účelu tohoto výkazu se rozumí zejména stavební a demoliční odpady vhodné k recyklaci, které jsou uvedeny v Metodickém návodu odboru MŽP pro řízení vzniku stavebních a demoličních odpadů a pro nakládání s nimi ze srpna 2018 (Příloha č. 1 – seznam SDO vhodných k recyklaci, podmíněně vyloučených a vyloučených z recyklace) a současně Protokolu EU o nakládání se stavebními a demoličními odpady ze září 2016 (kap. 4.3 Recyklace, jejíž součástí je výčet typických materiálů ze stavenišť k recyklaci). Odpady uvedené ve zmíněném metodickém pokynu a Protokolu EU se započítávají do základu 70% podílu recyklace a opětovného využití SDO, kterého musí být v souladu s platnou evropskou a národní legislativou, a zejména na základě požadavků SFDI dosaženo.

Materiál / odpad vhodný k recyklaci podmíněně – jedná se zejména o odpady potenciálně obsahující nebezpečné látky (složky), jejich přijetí do zařízení – recyklačního místa/centra je možné pouze v případě, že součástí jejich úpravy v zařízení je i oddělení a odstranění nebezpečných látek (složek) z těchto odpadů, které

budou následně předány oprávněné osobě podle zákona o odpadech k využití nebo odstranění. Jedná se zejm. o proces rozřídění štěrku vykazujícího nadlimitní hodnoty kontaminace na jednotlivé frakce s využitím recyklační linky, přičemž nebezpečné látky zůstanou přítomny v „podsítném“ (v jemné frakci) a zbývající frakce lze následně opětovně využít. Patří sem i případ, kdy je znečištěný štěrk předán do zařízení disponující biodegradační plochou, kde proběhne dekontaminace materiálu a ten může být opětovně využit.

Recyklováno v rámci stavby – jedná se o materiály / odpady, které byly recyklovány v místě předmětné stavby, tedy na zařízení staveniště – recyklační základně zřízené za účelem realizace předmětné stavby.

Recyklováno mimo stavbu – odpady a materiály recyklované nebo opětovně využitě mimo předmětnou stavbu, tedy například na recyklační základně externího subjektu (není zhotovitelem ani podzhotovitelem stavby), nebo použité k zasypávání (tj. rekultivací nebo terénním úpravám) nesouvisejících s vlastní stavbou, případně předány jako „výzisk“ příslušné OJ zadavatele pro opětovné využití v rámci jiných akcí.

Uloženo na skládku – zde se rozumí odpady, které byly předány k uložení na skládku odpadů příslušné skupiny bez jakýchkoli dalších úprav. Nejedná se o případ, kdy byly odpady využity jako technologický materiál na technické zabezpečení skládky, nebo k jejímu uzavírání a rekultivaci.